

GEEFT EMOTIE DE TIJD

"Anton aan het werk met Avid. Avid wordt veel gebruikt, vooral ook vanwege de krachtige netwerkfunctionaliteit."

"Door goed te monteren, breng je een beeldverhaal op een hoger niveau," zegt Anton van Tilburg. Hij monteert nieuwsitems voor het NOS-journaal, RTL Boulevard, Nieuwsuur, Zapp Weekjournaal en voor een aantal andere programma's. "Houd rekening met rust en emotie. En durf te knippen!"

"Om monteren goed te leren, zou je het gewoon eens na moeten doen, net als wanneer je leert schilderen," zegt Anton van Tilburg. Hij werkt als editor voor verschillende omroepen en is een self made man. "Maak eens een 1-minuutfilmpje na, maak exact hetzelfde filmpje. Of bijvoorbeeld één van de grappen van 'Er komt een vrouw bij de dokter'. Leg je eigen shots daar bovenop. Je ziet dan hoe de editor te werk is gegaan. Je zult verbaasd zijn over de shots van 1 seconde die erin blijken te zitten, maar die

je nog niet had gezien. Als je een leuke 1-minuutfilm ziet, denk je: 'Dat kan ik ook.' Nou, doe het maar eens na!"

Zelf let Anton regelmatig op overgangen in films en in nieuws-items. Soms gebruikt hij die dan later zelf, omdat hij het een originele of leuke overgang vond.

HOGE DRUK

Anton werkt vaak onder hoge druk, omdat er heel weinig tijd

is om een item te maken. Het kan gebeuren dat hij pas drie kwartier voor het begin van een uitzending hoort dat hij een item moet maken. En dat dat item dan ook nog als eerste in de uitzending aan de beurt is.

"Drie kwartier is weinig, zeker als het beeldmateriaal nog onderweg is. Ik begin dan met de voice over op zwart beeld en haal alvast uit de beeldarchieven relevant materiaal, bijvoorbeeld historisch materiaal. Ik heb ooit meegemaakt dat 10 minuten voor de uitzending de computer onderuit ging en de montage opnieuw moest. Gelukkig had ik de opzet nog goed in mijn hoofd zitten. Tijdens de eerste klanken van de uitzending stond het item nog te renderen en dat was klaar precies op het moment dat het filmpje de uitzending in moest."

KORT

"Ik heb geleerd wat kijkers wel aankunnen en wat niet. Bijvoorbeeld twee sprekers achter elkaar die aan dezelfde kant staan, dat kan niet. Als je dat doet, krijg je een springer en dat wekt onrust op bij de kijker. Verder moet een item een afgerond geheel zijn, een verhaaltje met een begin, een midden en een eind."

De items van het NOS-journaal, maar ook in een programma als RTL Boulevard, zijn meestal kort. De kijker krijgt heel veel informatie in korte tijd, maar hij is dat inmiddels wel gewend en kan heel goed verbanden tussen de beelden leggen.

"Dat komt door de kijkersevolutie. Vroeger moest je alles laten zien: in een onderwerp over roken bijvoorbeeld, liep iemand eerst een winkel in en zei 'goedemorgen'. Nu start je een dergelijk onderwerp bijvoorbeeld gewoon bij het afrekenen van sigaretten in de winkel."

SPRINGERS

Zijn 'springers' verboden? Springers zijn leuk, vindt Anton. "Bij RTL Boulevard kunnen springers wel. Ik gebruikte ze ook in de Studio Sport-filmpjes op muziek. Gewoon een shot in drieën knippen en verwisselen. Je creëert onrust, waardoor je blijft kijken, maar er zijn ook mensen die het vreselijk vinden."

Meestal vermijdt Anton de beruchte springers. Bij RTL Boulevard komt de spreker altijd eerst even in beeld, met zijn naam. "Maar daarna gebruik ik andere beelden en hoor je de spreker alleen nog maar. Door de andere beelden voorkom je springers en het item wordt door de afwisselende beelden veel leuker om naar te kijken. Heb ik een spreker die heel vaak 'uh' zegt, dan doe ik hetzelfde. Ik snijd de 'uh's' eruit en plak er andere beelden overheen. Het monteren gaat weer anders als een minister 'uh's' gebruikt. Die laat ik erin, want hij zegt niet voor niks uh. Blijkbaar moet hij over het antwoord nadenken."

ANTON VAN TILBURG

Anton van Tilburg (52) groeide op in Nijmegen en ging na de middelbare school naar het Middelbaar Sociaal Pedagogisch Onderwijs (MSPO tegenwoordig ROC - red.) om Sociaal cultureel werker te worden. "Na de opleiding werkte ik als groepsleider, onder andere met visueel gehandicapte kinderen bij Theofaan in Grave. Maar ik kwam er al snel achter dat ik niet zo geschikt was voor dat werk."

Anton werkte kort bij Berk en Beuk. Heel kort, want hij besloot snel "iets te gaan doen wat hij echt leuk vond." Dat was iets op het gebied van beeld en geluid, want daar had hij namelijk al eerder mee kennis gemaakt via een kennis. Bij de Lokale Omroep Nijmegen kon hij aan de slag als sportverslaggever. Inmiddels is Anton dan ongeveer 25 jaar. "Daar heb ik eigenlijk van alles gedaan, behalve monteren," zegt Anton. Na wat omzwervingen kwam hij halverwege de jaren negentig bij de NOB terecht. Daar wilden zij met ochtendjournaals beginnen en zij hadden extra mensen nodig.

"Toen begon ik als tape operator voor het NOS-journaal. Al het beeld dat via de zenders binnenkwam, moest ik opnemen. En in de studio zorgde ik ervoor dat de juiste banden op tijd klaarstonden om uitgezonden te worden. Ik heb het mezelf allemaal moeten leren, want er was nog geen opleiding voor. Pas later kwam ik op de Media Academie terecht, waar ik de theorie van de techniek heb geleerd. Een jaar of vier later ben ik door collega's opgeleid tot video-editor, meekijken en veel doen. Bij de NOB werkte ik eerst met een 2-machineset met Beta en later met een 3-machineset. Er stond een apart tafeltje naast om het geluid te mixen en een beeldmenger om effecten te bouwen. Bij de NOS waren we de eerste editors die met Avid gingen monteren. Het was een moderne digitale montageset en voor de pilot die we maakten, was grote belangstelling in de omroepwereld."

AVID

Anton monteert nog steeds op Avid voor het NOS-journaal, Nieuwsuur, RTL Boulevard, ZAPP Weekjournaal en Studio Sport. "Het voordeel van Avid is dat het beter werkt in een netwerk, terwijl Final Cut Pro en Adobe Premiere meer stand alone oplossingen zijn."

"Er was een tijdje sport op muziek te zien bij Studio Sport. Anton is hier bezig met onder andere het filmpje na de wedstrijd Ajax-Barcelona."

"Een kort item over het hoge bezoek van de koning in het nieuwe Rijks te Amsterdam was te zien in een uitzending van RTL Boulevard."

VERHAALTJES

De onderwerpen zijn kort, maar het blijven verhalen. "Een verslaggever komt met een verhaal en ik breng dat verhaal dan door de montage op een hoger niveau. Door de opbouw, door muziek, door overgangen. De verslaggever bepaalt de inhoud en ik doe de vormgeving. Eerlijk gezegd is er niet veel montage-er te behalen aan een minister die alleen maar praat. Maar het verslag over het nieuwe station in Delft, bijvoorbeeld, was een leuke uitdaging. De verslaggever gaf aan wat hij wilde en zorgde ook voor het juiste beeldmateriaal. Zo gaat het vaak. Ik maak een voorstel en we gaan aan de slag. Kleine dingetjes geven vaak meerwaarde. Een shot van bovenaf, een leuke of emotionele uitspraak van een voorbijganger etc. Tijdens het monteren ontstaat regelmatig een discussie over bijvoorbeeld de volgorde van beelden of uitspraken. Want wat de verslaggever na al zijn onderzoek wel logisch vindt, kan ik soms niet snappen. Ik kijk namelijk met kijkersogen naar het materiaal. 'De editor is de eerste kijker' is een bekende uitspraak."

RUST

In de lessen die Anton als docent geeft, ziet hij vaak montages die 'maar doorlopen'. Studenten plakken alle teksten achter elkaar en dat werkt niet.

"In een item van zes minuten zie je dan zes minuten een spreker. Er zit geen rust in de montage en dat is wel belangrijk. Ik vergelijk het met een liedje. Daarin hoor je afwisselingen in coupletten, het refrein en soli. Als je iets vertelt met beeld, moet je op het juiste moment de kijker rust geven, zodat het beeld en de informatie op hem kunnen inwerken, al is het maar voor één of twee seconden. Ook in korte onderwerpen. Als in een kort item voor

"Een ander filmpje van Anton is een animatie met de aankondiging van de Tour de France."

RTL Boulevard iemand iets ergs vertelt, dan zie je verdriet. Daar houd ik twee seconden vrij of ik laat de muziek nog even doorgaan. Het gaat om het gevoel; er moet bij heftige emotie tijd zijn om het te verwerken. Muziek helpt daarbij, bijvoorbeeld. Of je gebruikt langere shots als het serieuze onderwerpen zijn."

DOELGROEPEN

De belangrijkste verschillen in het monteren voor het NOS-journaal, RTL Boulevard en Nieuwsuur zijn het onderwerp en de doelgroep. Anton monteert bijvoorbeeld 's middags een grappig item over Gerard Joling en zijn nieuwe plaatje, vol humor, muziek en korte snelle shots. Vervolgens gaat hij later op de dag aan de slag voor Nieuwsuur. Een heel ander soort uitzending voor een hele andere doelgroep. Dan monteert hij bijvoorbeeld een onderwerp over een minister die in conflict is met de vakbond. Zonder leuke muziekjes en flitsende beelden.

"De itemlengte is ook anders in Nieuwsuur. We hebben meer tijd en een uitspraak van twintig seconden laten we vaak staan. De doelgroep wil geïnformeerd worden, niet geamuseerd."

Schooltelevisie vraagt weer om een hele andere montagestijl. "Kinderen luisteren geen twintig seconden lang. En als je dat zes minuten de tijd hebt, gaat de vaart er dus wel in. Afwisseling is erg belangrijk bij schooltelevisie, want er wordt veel uitgelegd, dus dat moet je goed afwisselen. Maar ook bij de heel serieuze onderwerpen als ziekte en dood komen in schooltelevisie mensen langer in beeld of wordt er wat langer muziek gebruikt. Het is de kunst om iets te maken wat trekt, waar de kijker erbij betrokken wordt. Bij schooltelevisie kan het meestal allemaal weer wat speelser."

Je moet - ook bij een speelfilm - altijd nadenken over je doel

Onder het nieuwe station is een parkeergarage en een stalling voor 5000 fietsen. Ook is er een parkeergarage voor 650 auto's. Boven op het station komt het stadhuis, waar vanaf 2017 alle ambtenaren van Delft moeten komen werken.

"Het begin van het item over het station in Delft."

groep, vindt Anton. Zo was er een cursiste die haar documentaire per se wilde beginnen met het Groningse volkslied. Anton vond dat vreemd, totdat hij hoorde dat het programma voor de lokale omroep in Groningen was bedoeld. "Hetzelfde geldt voor een bruidsreportage of vakantiefilm. Het is prima als je vakantiefilm drie uur duurt. Bekijk dat gewoon zelf. En maak voor familie en kennissen een samenvatting van zeven tot tien minuten. Nadenken over je doelgroep is heel belangrijk."

GOUDEN TIP

"Mijn belangrijkste tip aan de lezer is: durf te knippen. Wees niet bang. Je kunt ergens eindeloos over praten en discussiëren, maar knip gewoon. Probeer het uit, ervaar of het werkt. Knippen kan, want je kunt je montage heel snel weer herstellen, dat is zo makkelijk tegenwoordig."

Probeer ook pratende hoofden af te plakken met beelden (inserts - red.), zegt Anton. Of gebruik een klein geluidje (soundbite) om het verhaal af te ronden. Als een kastje wordt dichtgemaakt bijvoorbeeld, even een extra klik die samen met de zin eindigt. Speel ermee. Soms kan het, soms niet. Probeer het uit!"

VARIATIE

Al die verschillende programma's maken het montageleven van Anton heel gevarieerd. Hij kan niet zeggen naar welk programma zijn voorkeur uitgaat. "Ik vind die variatie erg leuk, die maakt het werk erg leuk. Ik ben blij dat ik van mijn hobby mijn werk heb kunnen maken. Het leuke en interessante is dat ik verhaaltjes vertel. Ik ben de hele dag creatief bezig en ga altijd fluitend naar mijn werk toe. Het is heerlijk om met beeld en geluid bezig te zijn."

Pieter Reintjes

BEKIJK OP INTERNET

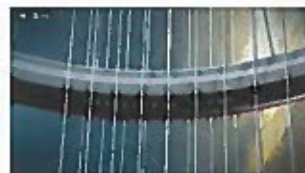
Het NOS-item over het station in Delft

<http://nos.nl/artikel/2021886-treinen-nu-onder-in-plaats-van-boven-delft.html>

Hoogtepunten van Ajax - Barça creatief op muziek

<https://vimeo.com/137165982>

Promotie van de Tour de France 2010

<https://vimeo.com/80992516>

RTL Boulevard onderwerp

'Koning onder de indruk van Late Rembrandt'

<https://vimeo.com/137165983>